

“Katram meža tipam ir savs potenciāls uzkrāt atmirušo koksni, un tas nozīmē, ka pat visā Latvijā šis atmirušās koksnes skaitlis nebūs vienāds,” skaidro Latvijas Valsts mežzinātnes institūta Silava zinātniskā asistente Daiga Zute.

ja un Zviedrija atrodas tālāk ziemeļos, un tur arī mežos koku diametrs ir mazāks. “Katram meža tipam ir savs potenciāls uzkrāt atmirušo koksni, un tas nozīmē, ka pat visā Latvijā šis atmirušās koksnes skaitlis nebūs vienāds,” tā D. Zute.

Rezerve, kas bojājas

Neizmantotās koksnes apjoms ir stratēģiskā rezerve, kas iet bojā, bet kuras daļu var izmantot enerģētikā – dedzināmajā šķeldā, kokskaidu granulu ražošanā, arī kā izejvielu plātņu rūpniecībā.

“Jo ilgāk koksne būs atmirusi, jo mazāka būs tās vērtība, taču minētais

apliecina to, ka neesam labi saimnieki,” tā G. Rozentāls. Tiek pieļauts, ka atmirušās koksnes lielais apjoms ir sava veida rezultāts spiedienam no dabas draugiem. G. Šņepsts atzīst, ka svaigos stumbeņus un kritālas var izmantot ne tikai malkā, bet pat taras un dēļu ražošanai, otra daļa ir tā, kas izmantojama tikai malkā, un trešā grupa jau ir tāda, kas nav derīga pat malkai. Mežu monitorings rāda, ka 11 gadu laikā Latvijā sapūdēts iespaidīgs koksnes daudzums.

“Kokam no meža ir tikai divi iespējamie ceļi: viens – kļūt par krēslu vai kādu citu koksnes izstrādājumu, kurš piesaistījis oglekli, otrs – vējā lauzts

vai citādi bojāts koks tiek atstāts mežā, laika gaitā sadalās un tādējādi emitē oglekli atmosfērā,” skaidro D. Zute. Viņa gan steidz piebilst, ka atmirušās koksnes īpatsvars ir 5% un līdz ar to tā nav liela oglekļa krātuve. G. Rozentāls uzskata, ka Latvijā meža īpašnieka darbības mežā ir ļoti reglamentētas, lai mirušo koksni varētu legāli izdabūt no sava meža, tāpēc būtu jāvienkāršo procedūras un prasības. Ir starpība starp lielu un mazu platību īpašniekiem, jo ekonomiskā motivācija mirušās koksnes izmantošanai ir atšķirīga. “Atmirušās koksnes daudzums Latvijā būtu jātuvina Skandināvijas valstu līmenim,” ierosina G. Rozentāls. ■

Dzīvo koku krāja mežaudzēs

Milj. m³

Atmirušo koku apjoms mežaudzēs

Milj. m³

28,7

milj. m³ jeb 5,74 milj. m³ gadā

Tik liela ir Latvijas mežos pēdējos piecos gados bez cilvēka tiešas līdzdalības sapuvušo koku krāja.

2,9

milj. m³ jeb 0,58 milj. m³ gadā

Tik lielu apjomu Latvijas mežos pēdējos piecos gados cilvēki nozāģējuši vai nocirtuši un atstājuši mežā.

6,15

milj. m³

Tik liela ir sapuvušo koku krāja Latvijas mežos pēdējos piecos gados ar vai bez cilvēka tiešas līdzdalības.